

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2023 m. gruodžio 20 d. Nr. 21RE1- (AG1-292/12-2023)

Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Edvardo Juciaus, Birutės Pranevičienės (posėdžio pirmininkė) ir Dariaus Saveikio (pranešėjas),

viešame Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos R. P. 2023 m. lapkričio 13 d. skundą atsakovui Kauno miesto savivaldybės administracijai dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-16 sprendimo Nr. 57280 panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja R. P. kreipėsi į Komisiją su 2023 m. lapkričio 13 d. skundu, prašydama „panaikinti 2023 m. spalio 16 d. Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus sprendimą dėl socialinės pašalpos skyrimo Nr. 57280“.

Pareiškėja skunde nurodė, kad 2023-10-25 dieną gavo Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-16 pranešimą Nr. 17612 „Dėl išmokos neskyrimo“ (toliau - ir Pranešimas) (b.l. 3, 31) ir Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-16 sprendimą Nr. 57280 „Dėl socialinės pašalpos skyrimo“ (toliau - ir Skundžiamas sprendimas) (b.l. 4, 30).

Pranešime nurodyta, jos vadovaujantis Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu (toliau – Paramos įstatymas) pareiškėjai R. P. 2023-10-16 sprendimu Nr. 57280 neskirta socialinė pašalpa nuo 2023-10-01 iki 2023-12-31.

Pareiškėjai nėra aiškus nei skundžiamo Pranešimo, nei Skundžiamo sprendimo turinys, kadangi Skundžiamame sprendime nurodyta, pareiškėjai R. P. socialinė parama neskirtina laikotarpiu nuo 2023-10-01 iki 2024-01-01, o Pranešime: laikotarpiu nuo 2023-10-01 iki 2023-12-31. Pareiškėjai taip pat nėra aišku kodėl tiek Skundžiamame sprendime, tiek Pranešime nurodyta, pareiškėjai panaikinta socialinė parama nuo 2023-10-01 dienos, kai tuo tarpu abu dokumentai yra 2023-10-16 dienos.

Nurodė, kad tiek Skundžiamame sprendime, tiek Pranešime nurodyta, jog socialinė parama panaikinta vadovaujantis Paramos įstatymo 6 straipsnio 1 punktu ir 7 straipsnio 1 dalimi. Atkreipė dėmesį į tai, kad pareiškėjai R. P. priklausantis nekilnojamas turtas, tai yra: Patalpa - butas su rūsiu, unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), esantis (*duomenys neskelbtini*), Kaunas, pareiškėjai, asmeninės nuosavybės teise priklauso nuo 2008-12-19 dienos (b.l. 5-6), nuo to laiko minėtam nekilnojamajam turtui nebuvo atliktas turto vertinimas, todėl nėra aišku kaip buvo skaičiuotina nekilnojamojo turto vertė bei kuo remiantis buvo atlikti tokie skaičiavimai, atsižvelgiant į tai, jog į pareiškėją dėl buto apžiūros ir įvertinimo niekas nesikreipė. Akcentavo, jog pareiškėjos pragyvenimo lygis nei kiek nepasikeitęs, priešingai, pragyventi darosi vis sunkiau. Pareiškėjai priklausantis nekilnojamas turtas jau labai ilgą laiką yra pardavinėjamas, tačiau iki šios dienos, nėra atsiradusio pirkėjo.

Prašo atkreipti dėmesį ir į tai, kad pareiškėjos R. P. sveikata yra silpna (b.l. 7-10, nevieša bylos medžiaga), be to, kad viena augina nepilnametį sūnų, gimusį (*duomenys neskelbtini*) dieną. Nurodo, kad šiuo metu neturi jokių objektyvių galimybių dirbti ir užsidirbti dėl savo sveikatos būklės. Prašo atsižvelgti į susiklosčiusią situaciją, į sunkią finansinę padėtį bei dideles sveikatos problemas, į tai, kad viena augina mažametį sūnų, pareiškėjai priklausantis turtas yra ilgą laiką pardavinėjamas, pareiškėjos finansinė padėtis nėra pasikeitusi, yra suinteresuota kuo greičiau parduoti nekilnojamąjį turtą, tačiau tai nepriklauso nuo pareiškėjos (b. l. 1, 2).

Atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija prašo pareiškėjos R. P. 2023 m. lapkričio 13 d. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepiame į pareiškėjų skundą atsakovė paaiškino, kad pareiškėja R. P. kreipėsi į atsakovę 2023-10-06 su Prašymu skirti kompensaciją už laikotarpį nuo 2023-10-01 iki 2023-01-01 [pastaba: turėtų būti 2024-01-01] Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-16 sprendimu Nr. 57280 pareiškėjos prašymas buvo netenkintas Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – Paramos įstatymas) 6 straipsnio 1 punkte ir 7 straipsnio 1 dalyje nurodytais pagrindais. Atsakovė pacitavo Paramos įstatymo 6 straipsnio, 7 straipsnio 1 dalies bei 14 straipsnio nuostatas ir nurodė, kad Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriui įvertinus turto rūšies normatyvus buvo nustatyta, kad bendras turto vertės normatyvas yra 97 050,00 eurų. Atsižvelgiant į Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus išvadoje „Dėl teisės į piniginę socialinę paramą“ (toliau - Išvada) pateiktus deklaruoto turto vertės duomenis, akivaizdu, kad įregistruotų statinių vertė, kurią sudaro 178 575,00 eurų, viršija nustatytą vertės normatyvą, kuris laiduotų teisę gauti socialinę paramą.

Atsakydama į pareiškėjos argumentą, kad nuo 2008-12-19 nebuvo atliktas turto vertinimas nekilnojamajam turtui, kuris nuosavybės teise priklauso pareiškėjai ir nėra aišku, kuo remiantis buvo nustatyta jos turimo nekilnojamojo turto vertė, pažymėjo, kad nustatant turimo nekilnojamojo turto vertę, remiamasi VĮ „Registru centro“ išrašo duomenimis. Iš pateiktų išrašų matoma, kad nekilnojamojo turto - buto vidutinė rinkos vertė yra 175 000 eurų. Nurodė, kad pareiškėjai R. P. priklauso 11/100 dalis negyvenamosios patalpos - neįrengtos pastogės (toliau - Pastogė), kurios vidutinė rinkos vertė yra 32 500 eurų, taigi apskaičiuota, kad pareiškėjai priklausančios Pastogės dalies vertė yra 3 575 eurų.

Atsakovės nuomone, pareiškėjos teiginys, kad pareiškėjai nėra aiškus nei skundžiamo pranešimo, nei skundžiamo sprendimo turinys, kadangi sprendime nurodyta, jog socialinė parama neskiriama nuo 2023-10-01 iki 2024-01-01, o pranešime – nuo 2023-10-01 iki 2023-12-31, neturi įtakos priimtam sprendimui.

Pažymėjo, kad Paramos įstatymo 21 straipsnio 1 dalis numato, jog Socialinė pašalpa skiriama 3 mėnesiams nuo prašymo-paraiškos pateikimo mėnesio pirmos dienos, jeigu kreipimosi ir sprendimo priėmimo metu bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į šią pašalpą. Taigi, socialinė pašalpa skiriama ne nuo sprendimo priėmimo dienos, o nuo prašymo-paraiškos pateikimo mėnesio pirmosios dienos.

Atsakovė nesutinka su pareiškėjos pozicija, kad priimtas Skundžiamas sprendimas neskirti socialinės pašalpos turi būti panaikintas. Atsakovė pacitavo jos nuomone aktualią teismų praktiką, susijusią su reikalavimais, keliamais administraciniais sprendimams, ir konstatavo, kad Kauno miesto savivaldybės administracija priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą, todėl naikinti Skundžiamo sprendimo nėra pagrindo (b. l. 23-29).

Skundas tenkintinas.

Byloje ginčas kilo dėl atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-16 sprendimo Nr. 57280 „Dėl socialinės pašalpos skyrimo“ teisėtumo ir pagrįstumo (b.l. 4, 30).

Dėl byloje nustatytų aplinkybių

Byloje esančiais įrodymais nustatyta, kad pareiškėjai R. P. nuosavybės teise priklauso butas, esantis adresu (*duomenys neskelbtini*), Kaune (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*) (b. l. 5, 6).

Pareiškėja R. P. kreipėsi į Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrių su 2023-10-06 prašymu – paraiška piniginei socialinei paramai gauti Nr. 82466 prašydama skirti socialinę pašalpą už 2023-10, 2023-11, 2023-12 (b. l. 33-38).

Gyventojų registro duomenų bazės 2023-10-06 išrašas patvirtina, kad pareiškėjos R. P. ir jos šeimos nario sūnaus D. P. deklaruota gyvenamoji vieta yra (*duomenys neskelbtini*), Kaune (b. l. 32).

Išvadoje nurodyta, įvertinus 2023-10-06 prašymo – paraiškos Nr. 82466 pateiktus duomenis nustatyta, kad R. P., deklaravusi gyvenamą vietą (*duomenys neskelbtini*), Kaunas, ir jos šeima neturi teisės į piniginę socialinę paramą, nes deklaruoto turto vertė viršija nustatytą turto vertės normatyvą. Nustatytas bendras turto vertės normatyvas – 120 758 eurų, deklaruoto turto vertė – 178575 eurų (b. l. 39).

VĮ „Registru centras“ 2023-10-06 išrašė nurodyta, kad R. P., a.k. (*duomenys neskelbtini*), gim. (*duomenys neskelbtini*), nuosavybės teise valdo patalpos/butai (*duomenys neskelbtini*), Kaunas, (*duomenys neskelbtini*), patalpos/butai (*duomenys neskelbtini*), Kaunas, (*duomenys neskelbtini*) (b. l. 40).

Nekilnojamojo turto registro 2023-10-06 pažymoje socialinei paramai gauti nurodyta, kad butas/patalpa - butas, unikalus daikto numeris (*duomenys neskelbtini*), esantis Kaunas, (*duomenys neskelbtini*), nuosavybės teise priklauso pareiškėjai R. P. Vidutinė rinkos vertė: 175 000 eurų (b. l. 41).

Nekilnojamojo turto registro 2023-10-06 pažymoje socialinei paramai gauti nurodyta, kad negyvenamosios patalpos – neįrengtos pastogės, unikalus daikto numeris (*duomenys neskelbtini*), esančios Kaunas, (*duomenys neskelbtini*), 11/100 dalys nuosavybės teise priklauso pareiškėjai R. P. Vidutinė visos pastogės rinkos vertė: 32 500 eurų (b. l. 45, 46).

Nekilnojamojo turto registro 2023-10-06 pažymoje socialinei paramai gauti nurodyta, kad pagal paiešką „(*duomenys neskelbtini*)“ Nekilnojamojo turto registre duomenų nerasta (b. l. 47).

SODRA duomenų bazės 2023-10-06 išrašė nurodyta, kad pareiškėja R. P. SD pažymėjimo numeris yra SL (*duomenys neskelbtini*) (b. l. 48).

Užimtumo tarnybos duomenų bazės 2023-10-06 patvirtina, kad R. P. registruota Užimtumo tarnyboje nuo 2020-06-22 dienos (b. l. 49).

NDNT informacinės sistemos duomenų bazės 2023-10-06 išrašas patvirtina, kad pagal paieškos kriterijų a/k (*duomenys neskelbtini*), nuo 2023-07-01 iki 2023-10-06 nėra duomenų (b. l. 50).

VĮ „Regitra“ – Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registro 2023-10-06 išrašė nurodyta, kad pareiškėja R. P. buvo automobilio Ford savininkė. Reg. statusas - išregistruota (b. l. 51).

SODRA duomenų bazės 2023-10-06 išrašė nurodyta, kad D. P. SD pažymėjimo numerio neturi (b. l. 52).

NDNT informacinės sistemos duomenų bazės 2023-10-06 išrašas patvirtina, kad pagal paieškos kriterijų a/k (*duomenys neskelbtini*), nuo 2023-07-01 iki 2023-10-06 nėra duomenų (b. l. 53).

Mokinių registro duomenų bazės 2023-10-06 išrašė nurodyta, kad pagal paieškos kriterijų a/k (*duomenys neskelbtini*), duomenų nėra (b. l. 54).

Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-16 sprendime Nr. 57280 nurodyta, kad vadovaujantis Paramos įstatymu ir savivaldybės tarybos nustatyta tvarka patvirtintu piniginei socialinei paramos teikimo tvarkos aprašu neskiama socialinė pašalpa už laikotarpį nuo 2023-10-01 iki 2024-01-01 D. P. Prašymą pateikęs asmuo R. P. Išmokos kodas – socialinė pašalpa. Neskyrimo priežastis – Paramos įstatymo 6 str. 1 p. ir 7 str. 1 d. (nuosavybės teise turimo turto vertė viršija turto vertės normatyvą) (b. l. 4, 30).

Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-16 pranešimu Nr. 17612, vadovaujantis Paramos įstatymu, pareiškėja informuota, kad Skundžiamu sprendimu pareiškėjai neskiama socialinė pašalpa nuo 2023-10-01 iki 2023-12-31. Neskyrimo

priežastis: Paramos įstatymo 6 str. 1 p. ir 7 str. 1 d. (nuosavybės teise turimo turto vertė viršija turto vertės normatyvą) (b. l. 3, 31).

Pareiškėja R. P. Komisijai pateikė medicininių dokumentų išrašus, patvirtinančius sunkią pareiškėjos sveikatos būklę (b. l. 7-10). Šie dokumentai Komisijos 2023-11-21 sprendimu Nr. P1-240 (AG1-292/12-2023) pripažinti nevieša bylos medžiaga (b. l. 13, 14).

Dėl ginčui taikytino teisinio reguliavimo

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas (*akto redakcija, galiojanti nuo 2023-10-01 iki 2024-04-30*) ir įgyvendinant Paramos įstatymą Kauno miesto savivaldybės tarybos patvirtinto Piniginės socialinės paramos Kauno miesto savivaldybės nepasiturintiems gyventojams teikimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) (*Kauno miesto tarybos 2015-01-22 sprendimas Nr. T-14, redakcija, galiojanti nuo 2020-10-22*), nuostatos, taip pat Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – VAI).

Paramos įstatymas nustato piniginės socialinės paramos teikimo principus, finansavimo šaltinius, piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų teises ir pareigas, taip pat piniginės socialinės paramos, teikiamos nepasiturintiems gyventojams, kai suaugę asmenys yra išnaudoję visas kitų pajamų gavimo galimybes, rūšis, jų dydžius ir teikimo sąlygas. Piniginės socialinės paramos teikimo principai yra įtvirtinti Paramos įstatymo 3 straipsnyje. Pagal Paramos įstatymo 4 straipsnio 1 dalį piniginę socialinę paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų. Paramos įstatymo 5 straipsnis išskiria dvi piniginės socialinės paramos rūšis: 1) socialinę pašalpą; 2) būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos. Teisė į socialinę pašalpą reglamentuota Paramos įstatymo 6 straipsnyje. Jame nurodyta, kad bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į socialinę pašalpą, jeigu kreipimosi dėl socialinės pašalpos metu atitinka visus šiame straipsnyje nurodytus reikalavimus: 1) bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto, nurodyto šio įstatymo 14 straipsnyje, vertė neviršija turto vertės normatyvo. Jeigu bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto, nurodyto šio įstatymo 14 straipsnyje, vertė viršija turto vertės normatyvą, nustatant teisę į socialinę pašalpą, kai kreiptasi pirmą kartą arba praėjus ne mažiau kaip 24 mėnesiams nuo paskutinio mėnesio, už kurį socialinė pašalpa buvo paskirta, šis reikalavimas 3 mėnesius netaikomas; 2) vidutinės pajamos, nurodytos ir apskaičiuotos pagal šio įstatymo 17 ir 18 straipsnius, tenkančios vienam iš bendrai gyvenančių asmenų arba vienam gyvenančiam asmeniui per mėnesį, yra mažesnės kaip 1,1 valstybės remiamų pajamų dydžio; 3) kiekvienas vyresnis kaip 18 metų bendrai gyvenantis asmuo, vienas gyvenantis asmuo arba vaikas (įvaikis) nuo 16 iki 18 metų atitinka bent vieną iš šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytų sąlygų, kurioms esant bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą. Paramos įstatymo 8 straipsnyje reglamentuojamos sąlygos teisei į socialinę paramą nustatyti, o 9 straipsnyje socialinės pašalpos dydis.

Paramos įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad skiriant piniginę socialinę paramą, į bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens turtą įskaitomas šis bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimas turtas: 1) statiniai, tarp jų ir nebaigti statyti statiniai; 2) privalomos registruoti transporto priemonės; 3) privaloma registruoti žemės ūkio technika; 4) žemė, įskaitant užimtą miško ir vandens telkinių; 5) gyvuliai, paukščiai, žvėreliai, bičių šeimos, jeigu jų bendra vertė viršija 1 160 eurų; 6) akcijos, obligacijos, vekseliai ir kiti vertybiniai popieriai, pajai, jeigu jų bendra vertė viršija 580 eurų; 7) meno kūriniai, brangakmeniai, juvelyriniai dirbiniai, taurieji metalai, kurių vieneto vertė viršija 580 eurų; 8) piniginės lėšos, turimos bankuose, kitose kredito įstaigose ir ne bankuose bei ne kitose kredito įstaigose, jeigu jų bendra suma viršija 580 eurų, išskyrus gautą vaikui (įvaikiui) išlaikyti priteistą konkrečią pinigų sumą; 9) gautos (negrąžintos) paskolos ar jų dalis, jeigu jų bendra suma viršija 580 eurų, išskyrus aukštųjų mokyklų studentams teikiamas valstybės paskolas arba valstybės remiamas paskolas, kreditus būstui atnaujinti (modernizuoti), jeigu daugiabučio namo butų savininkai įgyvendino ar įgyvendina valstybės ir (ar) savivaldybės remiamą daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektą, ir gautas (negrąžintas) paskolas nekilnojamajam turtui pirkti (statyti); 10) kitiems asmenims paskolintos

(negražintos) piniginės lėšos ar jų dalis, jeigu jų bendra suma viršija 580 eurų; 11) valstybės kompensacijos už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą ir atkuriamos santaupos bei kitos atkuriamos lėšos. Nurodyto straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad į bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens turtą įskaitoma per pinigines socialinės paramos teikimo laikotarpį, praėjusį nuo paskutinio duomenų apie turtą pateikimo, perleisto nuosavybėn kitam asmeniui šio straipsnio 1 dalies 1–8 punktuose nurodyto turto arba jo dalies vertė, kuri nenurodoma kaip bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybėn įsigyto naujo turto vertė ar gautos piniginės lėšos.

Turto vertės normatyvo apskaičiavimas reglamentuotas Paramos įstatymo 16 straipsnyje: šio įstatymo 15 straipsnyje nurodytas kiekvieno tipo (būsto ir žemės ploto) nekilnojamojo turto vertės normatyvas bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui nustatomas atitinkamo tipo nekilnojamojo turto ploto normatyvą dauginant iš prašymą-paraišką pateikusio asmens deklaruotos gyvenamosios vietos ar vietos, kurioje nuomojamas būstas, nekilnojamojo to tipo turto ploto vieneto normatyvinės vertės, o kai neturi gyvenamosios vietos, – savivaldybės, kurios teritorijoje gyvena, nekilnojamojo to tipo turto ploto vieneto žemiausios normatyvinės vertės (16 str. 1 d.); šio įstatymo 15 straipsnyje nurodyto kiekvieno tipo nekilnojamojo turto ploto vieneto normatyvinę vertę nustato ir valstybės įmonės Registrų centro interneto svetainėje skelbia valstybės įmonė Registrų centras pagal kiekvienų metų sausio 1 dieną vidutines nekilnojamojo turto rinkos vertes Lietuvos miestuose ir savivaldybių centruose bei kitose savivaldybių teritorijose (16 str. 2 d.); nekilnojamojo turto vertės normatyvas bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui apskaičiuojamas sudedant abiejų tipų (būsto ir žemės ploto) nekilnojamojo turto normatyvines vertes (16 str. 3 d.); kilnojamojo turto, vertybinių popierių ir pajų vertės normatyvas bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui apskaičiuojamas sudedant 20 valstybės remiamų pajamų dydžių vienam, vyresniam kaip 18 metų, bendrai gyvenančiam asmeniui arba vienam gyvenančiam asmeniui, 15 valstybės remiamų pajamų dydžių kiekvienam kitam, vyresniam kaip 18 metų, bendrai gyvenančiam asmeniui ir 10 valstybės remiamų pajamų dydžių kiekvienam vaikui (įvaikiui) iki 18 metų (16 str. 4 d.); piniginių lėšų, nurodytų šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 8 punkte, normatyvas bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui apskaičiuojamas sudedant 15 valstybės remiamų pajamų dydžių vienam, vyresniam kaip 18 metų, bendrai gyvenančiam asmeniui arba vienam gyvenančiam asmeniui, 10 valstybės remiamų pajamų dydžių kiekvienam kitam, vyresniam kaip 18 metų, bendrai gyvenančiam asmeniui ir 5 valstybės remiamų pajamų dydžius kiekvienam vaikui (įvaikiui) iki 18 metų (16 str. 5 d.); turto vertės normatyvas bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui apskaičiuojamas sudedant nekilnojamojo turto vertės normatyvą, nurodytą šio straipsnio 3 dalyje, kilnojamojo turto, vertybinių popierių ir pajų vertės normatyvą, nurodytą šio straipsnio 4 dalyje, ir piniginių lėšų normatyvą, nurodytą šio straipsnio 5 dalyje (16 str. 6 d.).

Paramos įstatymo 17 straipsnyje nustatyta, kokios visų bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gaunamos pajamos įskaitomos skiriant piniginę socialinę paramą, o 18 straipsnyje reglamentuotas pajamų socialinei pašalpai gauti apskaičiavimas.

Paramos įstatymo 20 str. 1 d. nustatyta, kad bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo, kurie Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoja gyvenamąją vietą arba yra įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, dėl pinigines socialinės paramos kreipiasi į deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybę arba savivaldybę, kurios teritorijoje yra įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, administraciją [...]. Paramos įstatymo 20 str. 2 d. nustatyta kreipimosi dėl pinigines socialinės paramos tvarka, pagal kurią kreipdamasis dėl pinigines socialinės paramos, asmuo turi pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos formos prašymą-paraišką ir jos priedus (toliau – prašymas-paraiška) ir prašyme-paraiškoje nurodyti pinigines socialinės paramos skyrimui ir apskaičiavimui būtinius duomenis apie: 1) save ir bendrai gyvenančius asmenis; 2) veiklos pobūdį; 3) turimą turtą ir šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 6–11 punktuose ir 2 dalyje nurodyto turto vertę; 4) gaunamas pajamas; 5) kitą piniginei socialinei paramai gauti būtiną informaciją. Paramos įstatymo 20 str. 3 d. nustatyta, jog prie prašymo-paraiškos pridedamos bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens pažymos apie Paramos įstatymo 17 straipsnyje nurodytas pajamas, gautas per 3 praėjusius mėnesius iki mėnesio, nuo kurio skiriama piniginė

socialinė parama, arba, jeigu pajamų šaltinis yra pasikeitęs arba tą mėnesį, nuo kurio skiriama pinigine socialine parama, yra gauta vienkartinė išmoka ar iš karto už du ir daugiau mėnesių išmokėtos kas mėnesį gaunamos pajamos, pajamas to mėnesio, nuo kurio skiriama pinigine socialine parama, išskyrus atvejus, kai savivaldybės administracija duomenis gauna iš valstybės ir žinybinių registrų bei valstybės informacinių sistemų. Visų prašyme-paraiškoje pateiktų duomenų teisingumą prašymą-paraišką pateikęs asmuo patvirtina savo parašu.

Piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų pareigos yra nustatytos Paramos įstatymo 25 straipsnyje, o Administracijos pareigos ir teisės teikiant piniginę socialinę paramą – šio įstatymo 23 straipsnyje.

Paramos įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatyta, kad patikrinus bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas ir surašius buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, savivaldybės administracijai suteikiama teisė savivaldybės tarybos nustatyta tvarka skirti socialinę pašalpą, jeigu vieno iš bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens vidutinės pajamos per mėnesį yra mažesnės kaip 1,1 valstybės remiamų pajamų dydžio, tačiau bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo neatitinka šio įstatymo 6 straipsnio 1 ar 3 punkte nustatytų reikalavimų.

Aprašo 7 punkte nustatyta, kad prašymą-paraišką pateikęs asmuo pateikia duomenis apie mėnesio, einančio prieš prašymo-paraiškos pateikimo mėnesį, paskutinę dieną turimą turtą, nurodytą Įstatymo 14 straipsnyje, ir tai patvirtinančius dokumentus, išskyrus atvejus, kai Socialinės paramos skyrius duomenis gauna iš valstybės ir žinybinių registrų bei valstybės informacinių sistemų. Šie duomenys, jei nėra pasikeitimų, pateikiami kas 12 mėnesių. Šiam terminui pasibaigus pinigines socialinės paramos teikimo laikotarpiu (iki paramos teikimo laikotarpio pabaigos) naujų dokumentų apie turimą turtą pateikti nereikia.

Aprašo 10 punkte nurodyta, kad turto, nurodyto Įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose, vertę nustato Socialinės paramos skyrius, vadovaudamasis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos parengta metodika ir Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintomis žemės ūkio produkcijos sąlyginėmis vertėmis.

Socialinė pašalpa skiriama, kai bendrai gyvenantys asmenys ar vienas gyvenantis asmuo atitinka visus Įstatymo 6 straipsnyje nurodytus reikalavimus. (Aprašo 16 p.). Socialinės paramos skyriaus tam įgalioti atsakingi darbuotojai (toliau – atsakingi darbuotojai), vadovaudamiesi Įstatymu ir Aprašu, nustato vieno gyvenančio asmens ar bendrai gyvenančių asmenų teisę į piniginę socialinę paramą, nustato pinigines socialinės paramos teikimo laikotarpį ir apskaičiuoja pinigines socialinės paramos dydį. Atsakingi darbuotojai priima sprendimus skirti, nutraukti, sustabdyti, perskaičiuoti piniginę socialinę paramą ar jos neskirti (Aprašo 31 p.). Bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens mėnesio pajamos socialinei pašalpai gauti apskaičiuojamos vadovaujantis Įstatymo 18 straipsniu (Aprašo 32 p.). Sprendimas dėl pinigines socialinės paramos skyrimo priimamas ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo-paraiškos ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos, išskyrus atvejus, kai prašymui-paraiškai nagrinėti ir sprendimui priimti būtinas buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas pinigines socialinės paramos teikimo pagrįstumui nustatyti. Šiais atvejais sprendimas dėl pinigines socialinės paramos skyrimo priimamas ne vėliau kaip per mėnesį nuo prašymo-paraiškos, visų reikiamų dokumentų ir buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akto gavimo dienos (Aprašo 33 p.).

Aprašo 51.1 papunktyje nustatyta, kad piniginę socialinę paramą Įstatymo 23 straipsnio 3 dalyje nustatytais atvejais, remiantis buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akte pateiktomis išvadomis ir rekomendacijomis, taip pat Pinigines socialinės paramos skyrimo komisijai pasiūlius, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Aprašo 2 punkte nurodytiems bendrai gyvenantiems asmenims gali būti skiriama socialinė pašalpa, jeigu vieno iš bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens vidutinės pajamos per mėnesį yra mažesnės kaip 1,1 valstybės remiamų pajamų dydžio, tačiau bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo neatitinka Įstatymo 6 straipsnio 1 ar 3 punkte nustatytų reikalavimų.

Byloje yra nustatytos šios teisiškai reikšmingos aplinkybės: pareiškėja R. P. yra sunkus ligonis (Komisijai yra pateikti oficialūs medicininiai dokumentų išrašais, patvirtinantys sunkią

pareiškėjos sveikatos būklę (b. l. 7-10). Šie dokumentai Komisijos nario Dariaus Saveikio 2023-11-21 sprendimu Nr. P1-240 (AG1-292/12-2023) pripažinti nevieša bylos medžiaga (b. l. 13, 14)), šiuo metu registruota Užimtumo tarnyboje (nuo 2020-06-22 dienos) ir nedirbanti (b.l. 49), bei viena auginanti mažametį vaiką sūnų D. P., kuris šiuo metu yra moksleivis (a/k (*duomenys neskelbtini*) (b.l. 52-54).

Taigi šiuo atveju Komisija mato pareigą išsamiai pasisakyti ir apie sunkia liga sergančio asmens R. P. bei jos mažamečio vaiko sūnaus D. P., kuriam išlaikymas yra nepriteisti bei nemokami (b.l. 33), teisių gynimą kaip viešojo intereso apsaugos sudėtinį elementą ir kt.

Iš aukščiau aptarta darytina išvada, kad pareiškėjos R. P. ir jos mažamečio sūnaus D. P. teisinis statusas yra išskirtinis ir šiuo atveju privalo būti tinkamai individualizuotas.

Komisija pažymi ir tai, kad šios administracinės bylos ginčo objektu šiuo atveju yra sunkia liga sergančios pareiškėjos ir jos mažamečio sūnaus teisėti interesai, kurių apsauga yra susijusi su viešuoju interesu, dėl kurio tiek teismui, tiek ir Komisijai, yra suteikta įstatyminė teisė peržengti ir bylos ribas (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 80 straipsnio 2 dalis ir kt.).

Vaiko teisių apsaugos teisinis reguliavimas

Konstitucinio Teismo 1999-05-11, 2000-09-19 nutarimuose yra pabrėžta, kad teisinėje valstybėje asmens teisė ginti savo teises yra nekvestionuojama.

Teisėjas privalo nustatyti objektyvią tiesą byloje ir remdamasis įrodytais juridiniais faktais tiksliai pritaikyti įstatymą. (Konstitucinio Teismo 2001-07-12, 2003-05-30, 2004-02-13, 2004-12-13, 2006-03-14 nutarimai).

Konstitucijos 138 straipsnio 3 dalyje nustatyta: „Tarptautinės sutartys, kurias ratifikavo Lietuvos Respublikos Seimas, yra sudedamoji Lietuvos Respublikos teisinės sistemos dalis“, o Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo 11 straipsnyje - kad įsigaliojusias Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis Lietuvoje privaloma vykdyti; jei įsigaliojusi ratifikuota Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis nustato kitokias normas negu Lietuvos Respublikos įstatymai, kiti teisės aktai, galiojantys šios sutarties sudarymo metu arba įsigalioję po šios sutarties įsigaliojimo, taikomos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutarties nuostatos.

Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija, kaip teisės aiškinimo šaltinis, yra svarbi ir Lietuvos teisės aiškinimui bei taikymui (2000 m. gegužės 8 d., 2002 m. rugsėjo 19 d., 2003 m. kovo 24 d., 2004 m. gruodžio 29 d., 2007 m. gegužės 15 d., 2008 m. gegužės 28 d. nutarimai).

Valstybės, ratifikavusios Europos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (toliau – Konvencija), įsipareigojo ne tik ją taikyti, bet ir užtikrinti, kad visi Lietuvos Respublikos valstybėje priimami teisės aktai atitiktų Konvencijos reikalavimus.

Procesas atitinkančiu Konvencijos reikalavimus gali būti pripažįstamas tik tuo atveju, kai Konvencijos reikalavimusi laikomasi nagrinėjant bylą teisme (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2000 m. rugsėjo 19 d., 2008 m. gegužės 28 d. ir kiti nutarimai).

Vadovaujantis Europos Sąjungos teisės viršenybės principu, teismai turi konstitucinę pareigą nacionalinę teisę aiškinti suderinamu su Europos Sąjungos teise būdu, kad būtų užtikrintas Europos Sąjungos teisės veiksmingumas, jos normų visapusiškas poveikis. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ne tik įtvirtintas principas, kad tais atvejais, kai nacionalinės teisės aktas nustato tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruoja su nustatytu tarptautinėje sutartyje, turi būti taikoma tarptautinė sutartis, bet ir Europos Sąjungos atžvilgiu yra *expressis verbis* nustatyta kolizijos taisyklė, įtvirtinanti Europos Sąjungos teisės aktų taikymo pirmenybę tais atvejais, kai Europos Sąjungos teisės nuostatos, kylančios iš sutarčių, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga, konkuruoja su teisiniu reguliavimu, nustatytu Lietuvos nacionaliniuose teisės aktuose (nesvarbu, kokia jų teisinė galia), išskyrus Konstituciją (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. kovo 14 d. nutarimas).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas kasacine tvarka išnagrinėtose bylose yra išaiškinęs, kad teismas, nagrinėdamas bylas, susijusias su viešojo intereso gynimu, turi būti pakankamai aktyvus ir, neapsiribodamas šalių nurodytomis aplinkybėmis, privalo reikalauti, kad šalys pateiktų papildomus įrodymus, kurių pagrindu būtų galima išsiaiškinti, ar nėra pažeidžiamas viešasis interesas, ir kurie kartu

leistų teisingai pritaikyti įstatymą (žr., pvz., Europos Žmogaus Teisių Teismo 2012-05-31 d. sprendimą *Esertas prieš Lietuvą*, pareiškimo Nr. 50208/06; kt.).

Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 8 straipsnio 1 dalimi valstybės dalyvės įsipareigojo gerbti vaiko teisę išsaugoti savo identiškumą, įskaitant pilietybę, vardą ir šeimos ryšius, kaip tai nustatyta įstatymo, neleisdamos neteisėto kišimosi.

Kiekvieno asmens teisė į jo šeimos gyvenimo gerbimą įtvirtinta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnio 1 dalyje. Šeimos svarba pabrėžiama ir vaiko teisė nuo gimimo momento į vardą, pavardę, tautybę ir pilietybę, teisė į šeimos gyvenimą bei kitus su jo individualybe susijusius ryšius ir jų išsaugojimą nustatyta ir Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje. Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje nurodoma, kad pagal Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnį, valstybės valdžios institucijos yra įpareigosotos ne tik susilaikyti nuo savavališko šio straipsnio saugomų asmens teisių apribojimo, bet taip pat gali egzistuoti pozityvios pareigos, neatskiriama susijusios su veiksmingu šeimos gyvenimo (ir kitų šiame straipsnyje saugomų teisinių gėrių) gerbimu (žr., pvz., sprendimą *Marckx v. Belgium, no. 6833/74, judgment of 13 June 1979, § 31*).

Be to, sprendžiant tokio pobūdžio bylas, svarbu turėti omenyje vaiko interesų, t. y. visų pirma įstatymuose nustatytų vaiko teisių ir galimybės šias teises įgyvendinti konkrečioje situacijoje, viršenybės principą, įtvirtintą Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 9, 18 ir kituose straipsniuose, CK 3.3 straipsnio 1 dalyje. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, imantis bet kokių vaiką liečiančių veiksmų, nesvarbu, ar tai darytų valstybinės, ar privačios įstaigos, užsiimančios socialiniu aprūpinimu, teismai, administracijos ar įstatymų leidimo institucijos, svarbiausia yra vaiko interesai. Vaiko teisių apsaugos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte taip pat įtvirtinta, kad visur ir visada, pirmiausia, turi būti atsižvelgiama į teisėtus vaiko interesus.

Taigi tiek tarptautinės, tiek Lietuvos teisės sistemoje yra įtvirtintas prioritetas vaikų teisių ir interesų apsaugos ir gynimo principas (CK 3.3 straipsnio 1 dalis), reiškiantis, kad, tiek priimant teisės aktus, tiek juos taikant, tiek sprendžiant klausimus, kurių teisės aktai nereglamentuoja, visada būtina įvertinti sprendimą ar bet kokią kitą veiksmą vaiko interesų požiūriu bei užtikrinti, kad jie nebūtų pažeisti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2003 m. vasario 12 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *J. V.-M. v. F. A. S.*, bylos Nr. 3K-3-223/2003).

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnyje nustatyta, kad šeima yra visuomenės ir valstybės pagrindas, o valstybė saugo ir globoja šeimą, motinystę, tėvystę ir vaikystę.

Konstitucijos 38 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta: „Šeima yra visuomenės ir valstybės pagrindas“; 2 dalyje nustatyta: „Valstybė saugo ir globoja šeimą, motinystę, tėvystę ir vaikystę.“

Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad Konstitucijos 38 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos išreiškia valstybės įsipareigojimą įstatymais ir kitais teisės aktais nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris užtikrintų, kad šeima, taip pat motinystė, tėvystė ir vaikystė, kaip konstitucinės vertybės, būtų visokeriopai puoselėjamos ir saugomos (Konstitucinio Teismo 2000 m. birželio 13 d., 2004 m. kovo 5 d. nutarimai), ir kad Konstitucijos 38 straipsnio 1 ir 2 dalyse yra įtvirtinti bendriausio pobūdžio konstituciniai principai (Konstitucinio Teismo 2004 m. kovo 5 d. nutarimas).

Šeimos, kaip saugomos ir puoselėjamos konstitucinės vertybės, reikšmę patvirtina tai, kad įvairūs šeimos sampratos aspektai yra įtvirtinti ir kitose Konstitucijos straipsnių nuostatose, *inter alia* 39 straipsnio 1 dalies nuostatoje, kad valstybė globoja šeimas, auginančias ir auklėjančias vaikus namuose, įstatymo nustatyta tvarka teikia joms paramą, 22 straipsnio 4 dalies nuostatoje, kad įstatymas ir teismas saugo, kad niekas nepatirtų savavališko ir neteisėto kišimosi į šeimyninį gyvenimą, 26 straipsnio 5 dalies nuostatoje, kad tėvai ir globėjai nevaržomai rūpinasi vaikų ir globotinių religiniu ir doroviniu auklėjimu pagal savo įsitikinimus, 31 straipsnio nuostatoje, kad draudžiama versti duoti parodymus prieš savo šeimos narius ar artimus giminaičius, 146 straipsnio nuostatose, kad valstybė globoja ir aprūpina karo tarnybą einant žuvusių ar mirusių karių šeimas, kad valstybė aprūpina šeimas tų piliečių, kurie gindami valstybę žuvo ar mirė. Šios konstitucinės nuostatos sudaro valstybinės šeimos politikos pagrindą.

Taigi vaiko teisių ir interesų apsauga yra prioritetinga sprendžiant su vaiku susijusius klausimus.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo priimtose kasacinėse nutartyse yra nurodęs, kad vertinant valdžios institucijų veiksmus teisės sistemos požiūriu reikia nustatyti, ar šie veiksmai atitinka Konstituciją, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją, Hagos konvenciją dėl vaikų apsaugos ir bendradarbiavimo tarptautinio įvaikinimo srityje, Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą, galiojusio Santuokos ir šeimos kodekso normas (dabar galiojančio LR Civilinio Kodekso normas, kurios buvo priimtos ir įsigaliojo 2000 m., kurio trečiosios knygos „Šeimos teisė“ normos reglamentuoja visus su vaiko teisėmis susijusius klausimus).

Šiuo atveju šioje dalyje Komisija pažymi, kad pareiškėja R. P. viena augina mažametį vaiką sūnų D. P., kuris šiuo metu yra moksleivis (a/k (*duomenys neskelbtini*) (b.l. 52-54).

Iš byloje esančių įrodymų nustatyta ir tai, kad tiek pati pareiškėja, tiek ir jos mažametis vaikas sūnus D. P., atsakovei priėmus Komisijai Skundžiamą sprendimą, nuo 2023 m. spalio 1 d. išvis liko be piniginių pajamų. Pažymėtina ir tai, kad D. P. išlaikymas yra nepriteisti bei nemokami (b.l. 33), o pareiškėja R. P. taip pat negauna ir jokių kitų piniginių išmokų, įskaitant ir nedarbo socialinio draudimo (b.l. 39, 48, 49, 50).

Dėl ginčo esmės

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. kovo 5 d. nutarime konstatavo, jog pagal Konstituciją Lietuvos valstybė yra socialiai orientuota.

Valstybės socialinė orientacija atsispindi įvairiose Konstitucijos nuostatose, įtvirtinančiose žmogaus ekonomines, socialines ir kultūrinės teises, taip pat pilietines ir politines teises, visuomenės ir valstybės santykius, socialinės paramos ir socialinės apsaugos pagrindus, Tautos ūkio organizavimo ir reguliavimo principus, valstybės institucijų organizavimo ir veiklos pagrindus ir kt.

Konstitucinis teisinės valstybės principas, be kita ko, suponuoja, kad tam, jog teisinių santykių subjektai galėtų žinoti, ko iš jų reikalauja teisė, teisės normos turi būti nustatomos iš anksto, teisės aktai turi būti oficialiai skelbiami, jie turi būti vieši ir prieinami; kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, teisinis reguliavimas turi būti santykinai stabilus; teisės aktais negalima reikalauti neįmanomų dalykų (*lex non cogit ad impossibilia*); teisės aktų galia yra nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų galiojimas atgal neleidžiamas (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*) (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d. nutarimai).

Pažymėtina, kad, aiškindamas Konstitucijos 21 straipsnį, numatantį orumo apsaugą, Konstitucinis Teismas yra pasitelkęs ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau - Chartija). Byloje dėl teisinio reguliavimo, pagal kurį asmenys netekdavo teisės į socialinį būstą, jeigu jų turtas ar pajamos viršydavo, net ir minimaliai, tam tikrą Vyriausybės nustatytą turto ir pajamų dydį (t. y. situacijoje, kuri nėra susijusi su ES teisės įgyvendinimu ir kurioje valstybė neturi pareigos taikyti ES pagrindinių teisių chartiją), Konstitucinis Teismas konstatavo, kad „Konstitucijos 52 straipsnyje įtvirtintos valstybės pareigos teikti socialinę paramą įstatymų nustatytais atvejais negalima aiškinti atsietai, *inter alia*, nuo Konstitucijos 21 straipsnyje įtvirtintos valstybės priedermės saugoti ir ginti žmogaus orumą“, ir, pažymėdamas bylai reikšmingus tarptautinius išpareigojimus ir Europos Sąjungos nuostatas, minėjo ir Chartiją, būtent jos 1 straipsnį (žmogaus orumas) ir 34 straipsnį (socialinė apsauga ir socialinė parama) (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2015 m. gegužės 26 d. nutarimas „*Dėl teisės į socialinį būstą*“).

Nepaisant to, kad teisė į gerą administravimą ESTT jurisprudencijoje, kaip minėta, pripažinta atspindinčia bendrąjį ES teisės principą, t. y. iš esmės įtvirtinančia pripažintą atitinkamą procedūrinį standartą, kuris determinuoja ne tik ES institucijų, įstaigų, organų, bet tam tikrais atvejais ir nacionalinių institucijų elgesį, ši teisė *expressis verbis* nėra įtvirtinta Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

Lietuvos Respublikos Konstitucija yra aukščiausia teisinę galią turintis Lietuvos Respublikos teisės aktas, todėl pirmiausia būtent jos nuostatos ir jų aiškinimas yra aktualūs, siekiant nustatyti gero administravimo principo turinį Lietuvos Respublikos teisinėje sistemoje.

Šiame kontekste itin aktuali Konstitucijos 5 straipsnio 3 nuostata, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, taip pat iš Konstitucijos nuostatų kildinamas konstitucinis atsakingo valdymo principas.

Konstitucinis Teismas yra pabrėžęs, kad Konstitucijoje įtvirtintas atsakingo valdymo principas suponuoja, kad visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, veikdami Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus (žr., Konstitucinio Teismo 2012 m. spalio 26 d. išvada, 2014 m. gegužės 27 d., 2016 m. gruodžio 22 d. nutarimai).

Tad atskleidžiant Chartijos, o kartu ir jos 41 straipsnyje įtvirtintos teisės į gerą administravimą vaidmenį Lietuvos teisinėje sistemoje, itin daug dėmesio reikia kreipti būtent į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo – teismo, formuojančio vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus ir kitus teisės aktus – praktiką. Šiame kontekste pažymėtina, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, nagrinėdamas įvairaus pobūdžio ginčus dėl teisės viešojo administravimo srityje, ne kartą rėmėsi Chartijos nuostatomis, įskaitant Chartijos straipsnius, įtvirtinančius šias teises ir laisves: asmens duomenų apsaugą (8 straipsnis), saviraiškos ir informacijos laisvę (11 straipsnis), susirinkimų ir asociacijos laisvę (12 straipsnis), teisę į nuosavybę (17 straipsnis), teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą (47 straipsnis) (žr., pavyzdžiui, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. birželio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I⁵⁰²-9/2012; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. balandžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸²²-198/2013; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. liepos 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-2475/2013; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. kovo 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-519/2013; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-331/2012 ir kt.).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2010 m. gruodžio 8 d. sprendime, atskleisdamas nacionalinės teisės aktuose įtvirtintos atitinkamos procedūros turinį, be kita ko, pažymėjo, kad, nors atitinkamos Europos Sąjungos direktyvos nuostatos nėra pakankamai aiškiai perkeltos į nacionalinę teisę, atsakovo pareigos, numatytos tam tikros direktyvos nuostatose (informuoti ir suteikti galimybę pasisakyti), Lietuvos teisėje gali būti kildinamos iš gero administravimo principo, kuriuo įgyvendinamas konstitucinis imperatyvas – valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalis). Teismas rėmėsi Chartijos 41 straipsnio nuostatomis ir pabrėžė, kad Chartijoje apibrėžiant gero administravimo principo turinį, be kita ko, taip pat nurodoma teisė būti išklaustytam, kuri reiškia, jog kiekvienas asmuo turi būti išklaustytas prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę. (žr., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. gruodžio 8 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-686/2010).

Vadinasi, Chartija yra neabejotinas teisės aiškinimo šaltinis ir teismams įgyvendinant teisingumą ir šiame kontekste ginant pažeistas asmenų subjektines teises.

Konstitucinis Teismas savo jurisprudencijoje ne kartą yra pažymėjęs ir tai, jog negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo būtų neleidžiama teismui, atsižvelgus į visas turinčias reikšmės bylos aplinkybes ir vadovaujantis teise, nenusižengiant iš Konstitucijos kylantiems teisingumo, protingumo imperatyvams, priimti teisingą sprendimą byloje ir šitaip įvykdyti teisingumą; antraip būtų apriboti ar net paneigti iš Konstitucijos, *inter alia* jos 109 straipsnio 1 dalies, kylantys teismo įgaliojimai vykdyti teisingumą, taip pat būtų nukrypta nuo teismo, kaip Lietuvos Respublikos vardu teisingumą vykdančios institucijos, konstitucinės sampratos, nuo konstitucinių teisinės valstybės, teisingumo principų (*inter alia* 2006 m. rugsėjo 21 d., 2013 m. gruodžio 6 d. nutarimai).

Pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalį administracinė paslauga – šio įstatymo nurodyta viešojo administravimo veikla, susijusi su dokumentų išdavimu ar informacijos teikimu, o pagal 2 straipsnio 5 dalį administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma

ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei. VAĮ 2 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad prašymas tai su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus. Skundas – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti (VAĮ 2 straipsnio 12 dalis).

Viešasis administravimas – teisės aktais reglamentuota viešojo administravimo subjektų veikla, skirta teisės aktams įgyvendinti: administracinis reglamentavimas, administracinių sprendimų priėmimas, teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra, administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas (VAĮ 2 straipsnio 18 dalis). Pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 20 dalį viešojo administravimo subjektas suprantamas, kaip viešasis juridinis asmuo, kolegiali ar vienasmenė institucija, neturinti juridinio asmens statuso, įstatymų nustatytą specialų statusą turintis fizinis asmuo, šio įstatymo nustatyta tvarka įgalioti atlikti viešąjį administravimą. Administracinių sprendimų priėmimas ir administracinių paslaugų teikimas pagal VAĮ 6 straipsnio 2 ir 3 punktus priskiriami viešojo administravimo sritims.

VAĮ 3 straipsnio 4 punkte numatyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje privalo vadovautis įstatymo viršenybės principu. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais.

Administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei (VAĮ 2 straipsnio 5 dalis). Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: 1) administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas; 2) administracinio sprendimo data; 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris; 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos; 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; 8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos. Administracinis sprendimas turi būti pasirašytas jį priėmusio pareigūno, valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens arba viešojo administravimo subjekto vadovo, jo pavaduotojo ar įgalioto asmens. Kai administracinis sprendimas priimamas naudojantis valstybės informacinėmis sistemomis, sprendimo pasirašymui prilyginamas patvirtinimas (autorizavimas) valstybės informacinėje sistemoje (VAĮ 10 straipsnio 5, 6 dalys).

Kitais atvejais, viešojo administravimo sistemai priklausančių kompetentingų institucijų sprendimai privalo būti tikslūs, suprantami, nedviprasmiški, jų motyvų išdėstymas – adekvatus ir pakankamas, leidžiantis suinteresuotam subjektui suvokti, kokios priežastys lėmė vienokį ar kitokį valdžios institucijos sprendimą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) savo praktikoje ne kartą yra konstatavęs, kad viešojo administravimo subjekto priimtame individualiame teisės akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-180-602/2017 ir kt.). Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks,

kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar tai darant tik iš dalies, pavyzdžiui, neįvardijant, kokiais teisės aktais remiantis ginčijamas administracinis aktas yra priimamas, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. kovo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1340-624/2016 ir kt.).

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje panašiose ir analogiškose bylose pripažįstama, jog tokių sprendimų priėmimui taikytinas ir socialinio teisingumo principas, t.y. turi būti atsižvelgiama į individualius veiksnus, susijusius su pareiškėjų sveikata, socialine ir finansine padėtimi, šeimos narių skaičiumi ir pan. Be to, tokiais atvejais vertintini ir atsakovo veiksmai, socialiai remtinam asmeniui suteiktos informacijos apimtis, jo gebėjimas vykdyti jam teisės aktais nustatytas pareigas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. lapkričio 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr.A-1774-502/2018, 2019 m. liepos 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr.eA-666-525/2019, 2019 m. spalio 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr.eA-1275-552/2019; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. vasario 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-139-552/2020 ir kt.).

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija 2014 m. kovo 5 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A-552-422-14 atkreipė dėmesį ir į tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2003 m. kovo 4 d. nutarime yra pažymėjęs, kad teisingumas yra vienas pagrindinių teisės, kaip socialinio gyvenimo reguliavimo priemonės tikslų; jis yra viena svarbiausių moralinių vertybių ir teisinės valstybės pagrindas.

Aiškindamas Konstitucijos 109 straipsnio 1 dalies turinį Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad vykdyti teisingumą – teisminės valdžios paskirtis ir konstitucinė kompetencija (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2006 m. kovo 28 d., 2006 m. lapkričio 27 d., 2012 m. gruodžio 6 d. nutarimai). Teisingumo vykdymas – teismų funkcija, lemianti šios valdžios vietą valstybės valdžios institucijų sistemoje ir teisėjų statusą; jokia kita valstybės institucija ar pareigūnas negali vykdyti šios funkcijos (*inter alia* Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 21 d., 2004 m. gegužės 13 d., 2011 m. balandžio 7 d. nutarimai). Teismai, vykdydami teisingumą, privalo užtikrinti Konstitucijoje, įstatymuose ir kituose teisės aktuose išreikštos teisės įgyvendinimą, garantuoti teisės viršenybę, apsaugoti žmogaus teises ir laisves (*inter alia* Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 21 d., 2007 m. spalio 24 d., 2009 m. balandžio 10 d., 2012 m. gruodžio 6 d. nutarimai).

Konstitucijoje įtvirtintas teisingumo principas, taip pat nuostata, kad teisingumą vykdo teismai, reiškia, jog konstitucinė vertybė yra ne pats sprendimo priėmimas teisme, bet būtent teismo teisingo sprendimo priėmimas; konstitucinė teisingumo samprata suponuoja ne formalų, nominalų teismo vykdomą teisingumą, ne išorinę teismo vykdomo teisingumo regimybę, bet, svarbiausia, tokius teismo sprendimus (kitus baigiamuosius teismo aktus), kurie savo turiniu nėra neteisingi; vien formaliai teismo vykdomas teisingumas nėra tas teisingumas, kurį įtvirtina, saugo ir gina Konstitucija (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2006 m. rugsėjo 21 d., 2012 m. rugsėjo 25 d., 2012 m. gruodžio 19 d. nutarimai).

Taigi prieš darant išvadą, kad dėl pareiškėjos R. P. vienintelio turimo gyvenamojo būsto adresu (*duomenys neskelbtini*), Kaunas, deklaruotos turto vertės viršijimo nustatytą turto vertės normatyvą buvo besąlyginis pagrindas neskirti socialinės pašalpos pačiai pareiškėjai R. P. ir jos mažamečiui sūnui D. P., būtina pabrėžti Paramos įstatymo paskirtį, principus, tikslus bei įvertinti teisingumo ir teisėtumo aspektus.

Paramos įstatymo 3 straipsnyje įtvirtinti piniginės socialinės paramos teikimo principai: bendradarbiavimo ir dalyvavimo, prieinamumo, socialinio teisingumo ir veiksmingumo, visapusiškumo ir adekvatumo (kaip antai, piniginė socialinė parama teikiama ją derinant su vaiko teisių apsauga ir kt.), įgalinimo, lygių galimybių. Šių principų privalu laikytis, priimant sprendimus ir dėl socialinės pašalpos teikimo. Vienas iš pirmiau nurodytų paramos teikimo principų yra socialinio teisingumo principas, reiškiantis, jog parama teikiama siekiant sudaryti sąlygas gauti paramą tada, kada jos labiausiai reikia.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, formuodamas vienodą teismų praktiką, ne kartą yra pažymėjęs, kad šiuolaikinė teisės samprata remiasi aiškiu teisės ir įstatymo ar kito teisės akto skyrimu, pripažįstant teisę fundamentalesniu dalyku negu įstatymas ar kitas teisės aktas. Jeigu teisė tapatinama su įstatymu, tai teisės praktikos požiūriu pirmenybė būtų teikiama ne teisingumui, o teisėtumui. Formalus įstatymų taikymas nulemtų teisėtą sprendimą, kuris ne visada gali būti teisingas. Teismo nuomone, turi būti pripažįstamas ne bet koks teisėtumas, o tik teisingumo teisėtumas. Tokiu atveju, kai pagal faktines bylos aplinkybes, visuotinai pripažintus teisės principus, akivaizdu, jog sprendimas konkretaus socialinio konflikto atžvilgiu bus formalus, bet neteisingas, būtina pirmumą teikti bendrajai teisės sampratai. Juk ne viskas gali būti reglamentuota įstatymų ir tilpti į tam tikras teisės normas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. balandžio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-143-46/2011; 2019 m. liepos 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-666-525/2019).

Pažymėtina, kad teismai neabejotinai turi ir iš Konstitucijos kylančius įgaliojimus taikyti bendruosius teisės principus. Jeigu tokie teismų įgaliojimai būtų neigiami, nepripažįstami, tuomet tektų konstatuoti, kad teismai, sprenddami bylas, taiko ne teisę, o tik įstatymą (apibendrinta šios sąvokos prasme), kad jie nevykdo teisingumo pagal teisę, o tik formaliai taiko teisės aktų straipsnius (jų dalis), kas nesiderina su teismų socialine ir konstitucine paskirtimi. Be to, tai reikštų, kad teisė yra traktuojama vien kaip jos tekstinė forma, sutapatinama su ja (žr. Konstitucinio Teismo 2006 m. rugpjūčio 8 d. sprendimą). Konstitucinis Teismas 2003 m. kovo 4 d. nutarime yra pažymėjęs, kad teisingumas yra vienas pagrindinių teisės, kaip socialinio gyvenimo reguliavimo priemonės, tikslų, jis yra viena svarbiausių moralinių vertybių ir teisinės valstybės pagrindas.

Kaip matyti iš pateikiamo reglamentavimo, įstatymų leidėjai prašymams-paraiškoms suteikti piniginę socialinę paramą, pateiktoms nuo 2023-09-01 ir vėliau, grąžino reikalavimą vertinti turimą turtą (*Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymas, aktuali redakcija, galiojanti nuo 2023-09-19*).

Byloje jau yra konstatuota, kad atsakovei Kauno miesto savivaldybės administracijai jau 2023-10-06 pareiškėjos R. P. prašymo KMSA pateikimo metu (b. l. 33-38), buvo žinoma (ir privalėjo būti žinoma), kad: pirma, pareiškėja R. P. šiuo metu yra registruota Užimtumo tarnyboje (nuo 2020-06-22 dienos) ir nedirbanti (b.l. 49), bei viena auginanti mažametį vaiką sūnų D. P., kuris šiuo metu yra moksleivis (a/k (*duomenys neskelbtini*)) (b.l. 52-54); antra, D. P. išlaikymas yra nepriteisti bei nemokami (b.l. 33), o mažamečio vaiko motina pareiškėja R. P. taip pat negauna ir jokių kitų piniginių išmokų, įskaitant ir nedarbo socialinio draudimo išmokos (-ų) (b.l. 39, 48, 49, 50). Be to, pareiškėja R. P., viena auginanti mažametį vaiką D. P., nuo 2021 metų yra ir sunkus ligonis (Komisijai yra pateikti oficialūs medicininių dokumentų išrašais, patvirtinantys sunkią pareiškėjos sveikatos būklę (b. l. 7-10)), kas atskirose situacijose (su)varžo bei (ap)riboja tokių asmenų teises ir pareigas, įskaitant ir įsidarbinimo galimybę.

Taigi Komisijos vertinimu, atsakovė, priimdama Skundžiamą sprendimą, visiškai neatsižvelgė į prieš tai nurodytas teisiškai reikšmingas aplinkybes, bei tinkamai neindividualizavo pareiškėjos ir jos mažamečio sūnaus išskirtinės teisinės situacijos, dėl ko nukrypo nuo aukščiau nurodytos nacionalinių bei tarptautinių teismų praktikos dėl asmens orumo apsaugos, konstitucinio atsakingo valdymo principo, konstitucinio teisinės valstybės principo, nesilaikė ir teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, kad vaiko teisių ir interesų apsauga yra prioritetinga sprendžiant bet kokius su vaiku susijusius klausimus (Konstitucijos 38 straipsnio 1 ir 2 dalys ir kt. (Konstitucinio Teismo 2000 m. birželio 13 d., 2004 m. kovo 5 d. nutarimai)).

Tuo pačiu Komisija pabrėžia ir tai, kad atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija, suabsoliutindama vienintelio ir paskutinio pareiškėjos R. P. gyvenamojo būsto adresu (*duomenys neskelbtini*), Kaunas, Nekilnojamo turto registro nustatytą vidutinę rinkos vertę bei ją išskeldama aukščiau konstitucinio socialinio teisingumo principo, konstitucinio teisinės valstybės pincipo, šiuo atveju nukrypo bei pažeidė tokių sprendimų priėmimui taikytiną ir socialinio teisingumo principą, t.y. kad tokiais atvejais turi būti atsižvelgiama ir į individualius veiksnus, susijusius su pareiškėjų sveikata, socialine ir finansine padėtimi, šeimos narių skaičiumi ir panašiai bei tai, kad tokiais atvejais

vertintini ir atsakovo veiksmai, socialiai remtinam asmeniui suteiktos informacijos apimtis, jo gebėjimas vykdyti jam teisės aktais nustatytas pareigas.

Pabrėžtina, kad paminėtoms pareiškėjos nurodytoms aplinkybėms paneigti į bylą jokių įrodymų atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija taip ir nepateikė.

Šiuo atveju Komisija pažymi ir tai, kad Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-16 sprendimas Nr. 57280 yra formaliai teisėtas, bet neteisingas, kadangi atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija pažeidė Paramos statymo 3 straipsnyje įtvirtintą ir socialinio teisingumo principą, garantuojantį teisę asmenims gauti paramą tuomet, kai jos labiausiai reikia (žr., pvz., Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmų teismo 2023 m. kovo 20 d. sprendimą administraciniame byloje Nr. e13-309-422/2023).

Taigi šiuo atveju, atsižvelgusi į šioje konkrečioje byloje nustatytas teisiškai reikšmingas faktines aplinkybes bei individualią pareiškėjos R. P. su mažamečiu sūnumi D. P. padėtį, vadovaudamasi ir protingumo bei teisingumo principais, Komisija sprendžia, kad šioje konkrečioje byloje esant nustatytiems išskirtinėms aplinkybėms, yra teisinis pagrindas tenkinti pareiškėjos R. P. 2023 m. lapkričio 13 d. skundą ir panaikinti Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-16 sprendimą Nr. 57280 (b.l. 4, 30).

Pabrėžtina ir tai, kad Komisijai skundžiamas atsakovės sprendimas akivaizdžiai pažeidžia ir konstitucinį teisinės valstybės principą, konstitucinį atsakingo valstybės valdymo principą, taip pat ir konstitucinį teisėtą lūkesčių principą, kurį ne kartą savo bylose yra akcentavęs Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ir pažymėjęs, kad teisės aktais Lietuvos Respublikoje negalima nustatyti ir tokio teisinio reguliavimo, kad nepasiturintis asmuo, ir juo labiau vieniša motina auginanti mažametį vaiką, apskritai būtų palikti be lėšų ir valstybės finansinės pagalbos.

Šiuo atveju papildomai konstatuotina, kad siekiant tinkamai apginti pareiškėjos ir jos mažamečio sūnaus teises, pastarojo sprendimas - Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-16 sprendimas Nr. 57280 - pripažintinas negaliojančiu nuo jo priėmimo momento (*ab initio*).

Dėl Komisijos sprendimo nukreipimo vykdyti skubiai

Iš byloje esančių įrodymų nustatyta ir tai, kad tiek pati pareiškėja, tiek ir jos mažametis vaikas sūnus D. P., atsakovei priėmus Komisijai Skundžiamą sprendimą, nuo 2023 m. spalio 1 d. išvis liko be piniginių pajamų. Pažymėtina ir tai, kad mažamečiui vaikui D. P. išlaikymas yra nepriteisti bei nemokami (b.l. 33), o pareiškėja R. P. taip pat negauna ir jokių kitų piniginių išmokų, įskaitant ir nedarbo socialinio draudimo (b.l. 39, 48, 49, 50).

ABTĮ 4 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad „*Jeigu nėra įstatymo, reglamentuojančio ginčo santykį, teismas taiko įstatymą, reglamentuojantį panašius santykius, o jeigu ir tokio įstatymo nėra, – vadovaujasi bendraisiais įstatymų pradmenimis ir jų prasme, taip pat teisingumo ir protingumo kriterijais.*”

Komisija pažymi, kad nei ABTĮ, nei Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymas, neaptaria situacijos dėl galimybės administracinio teismo sprendimą ir atitinkamai Komisijos sprendimą nukreipti vykdyti skubiai.

Tokia situacija yra aptarta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 271 straipsnio 2 dalyje, 281 straipsnyje, 282 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

CPK 282 straipsnio 2 dalyje aptartos sprendimų ir nutarčių rūšys, kurios gali būti nukreipiamos skubiai vykdyti: dėl išlaikymo priteisimo (1 punktas); dėl darbo užmokesčio priteisimo, kai sprendime nustatyta dalis neviršija vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio (2 punktas).

Šioje teisinėje situacija Komisija pažymi ir tai, kad siekiant, kad pareiškėja ir jos mažametis sūnus ir toliau neapibrėžtą laiką neliktų be jokių būtinam pragyvenimui reikalingų piniginių išmokų, Komisija konstatuoja, kad šiuo atveju yra pakankamas teisinis pagrindas taikyti Komisijos priimto sprendimo vykdymą skubiai, šiuo atveju taikant panašius teisinius santykius reglamentuojančio CPK 282 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktus.

Likusieji bylos proceso šalių argumentai laikytini pertekliniais, neturintys lemiamos juridinės reikšmės kilusio ginčo išsprendimui, todėl detaliau nedėstyti ir neanalizuotini. Be to,

LVAT ir Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau - EŽTT) formuoja praktiką, kad pareigos nurodyti priimto sprendimo motyvus apimtis gali skirtis priklausomai nuo sprendimo prigimties ir turi būti analizuojama konkrečių bylos aplinkybių kontekste (EŽTT 1994 m. balandžio 19 d. sprendimas byloje Nr. 16034/90 *V. de H. v Netherlands*, 1997 m. gruodžio 19 d. sprendimas byloje Nr. 20772/92 *H. v Finland*, 1999-01-21 sprendimas byloje Nr. 30544/96 *G.R. v Spain* ir kt.). LVAT jurisprudencijoje aiškinant Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) normas (ABTĮ 13 str. 1 d., 20 str.) taip pat ne kartą buvo imperatyviai pažymėta, kad įstatymo reikalavimas motyvuoti teismo sprendimą nereiškia įpareigojimo teismui atsakyti į kiekvieną proceso dalyvio argumentą (LVAT 2008 m. gruodžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P⁴⁴⁴-196/2008, 2009-07-24 nutartis administracinėje byloje Nr. P⁷⁵⁶-151/2009, 2009 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P⁵²⁵-194/2009, 2013 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-216/2013 ir kt.).

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjos R. P. 2023 m. lapkričio 13 d. skundą atsakovui Kauno miesto savivaldybės administracijai dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-16 sprendimo Nr. 57280 panaikinimo tenkinti.

Panaikinti Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-16 sprendimą Nr. 57280 (*ab initio*).

Šį sprendimą nukreipti vykdyti skubiai.

Komisijos sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Birutė Pranevičienė

Komisijos nariai

Edvardas Jucius

Darius Saveikis